

skellen mellem det oprindelige Lovforslag og det nuværende, og det kan jo være, at det oprindelige Forslag, som den ærede Indleder ogsaa kom ind paa, har taget mere Hensyn til Forholdene i Udlandet. Som daværende Medlem af Toldkommissionen havde jeg tillige med flere andre af Rigsdagens Medlemmer Lejlighed til at se nogle af Landets største Fabrikker, og vi saa ogsaa nogle af de smaa, og jeg tror, at vistnok alle maatte indrømme, at Forholdene paa de fleste Fabrikker i Grunden vare fortrinlige og overtraf de Forventninger, som næredes af dem, der ikke se venligt paa Fabrikdriften. Vi saa sunde og velnærede Arbejdere, vi saa tilfredse og glade Ansigter, og vi saa ogsaa en hel Del af den Slags, man kan kalde Arbejdets Invalider, som Samfundet ellers vilde være nødt til at underholde, men som her kunde beskæftige sig med let Arbejde og paa den Maade være i Stand til at tjene det nødvendige til Livets Ophold; saa de kunde undgaa at ty til det offentlige. Jeg tror nok at turde sige, at det, vi saa, overtraf de Forventninger, hvormed adskillige af de Medlemmer, der besaa Fabrikkerne, vare mødte. Selv om det var andre Hensyn, som gjorde, at vi kom, kunde vi dog ikke undlade at tage i Betragtning, hvorledes Arbejdsforholdene vare. Paa den anden Side har Industrien taget mere og mere Opsving her i Landet, saa man kan formode, at der ogsaa bliver mere og mere Anvendelse for Arbejdskraften, ogsaa de unges, og det, jeg ser, den højterede Minister har lagt særlig Vægt paa, er jo netop at beskytte Børnene. Den ærede Indleder har allerede fremhævet, hvad der kan tale imod at lade denne Beskyttelse strække sig alt for vidt. Næstes kan det jo ikke, at det for mange Familier spiller en stor Rolle at have et eller flere Børn beskæftiget paa en Fabrik, hvorfra de hver Uge bringe et ganske pænt Bidrag til det lille Hjems Husholdning. Man kan jo heller ikke undlade at se, hvorledes mange af Udlandets Stormænd og dygtigste industri-drivende netop have begyndt at arbejde som Børn paa Fabrikkerne og der faaet mange Ideer og Tanker om, hvorledes en Forretning skulde drives, som de senere førte ud i Livet efter som Børn at have faaet Lyst til Fabrikvirksomheden. Jeg tror nu ogsaa, det er rigtigt i det hele og store, at det Arbejde, der udføres af Børnene paa de fleste Fabrikker, ikke er sundhedsfarligt eller nedbrydende i nogen Retning; men et andet Spørgsmaal er, om den Tid, de anvende paa Arbejdet,

ikke er til Hinder for, at de kunne forbedre sig tilstrækkeligt til deres Skolegang, og om de Børn, der arbejde i Fabrikkerne, ikke faa mindre Udbytte af deres Skolegang end de, der ikke arbejde i Fabrikkerne, nota bene, hvis de ikke løbe om paa Gaden. Det er ganske interessant at se den Indberetning, der er kommen til det ærede Udvalg i Folketinget og til den ærede Minister. Deraf ser man, at Skolerne mene at kunne konstatere, at de Børn, der ere fri for Fabrikarbejde om Formiddagen, altsaa arbejde om Eftermiddagen og møde paa Skolen om Formiddagen, ere baade meget bedre forberedte, tage mere aktiv Del i og have bedre Udbytte af Undervisningen end de, der have været paa Fabrik om Formiddagen og skulle være paa Skolen om Eftermiddagen. Naar der i Lovforslagets § 30 staar, at Børnene skulle have 2 Timer fri før Skoletidens Begyndelse, saa er denne Bestemmelse naturligvis indsat, før at de kunne forberede sig til Skolen. Det er jo et Spørgsmaal, om denne Forberedelse finder Sted, og om Børnene ikke i Stedet for tage Frihed paa anden Maade. Men i hvert Fald kan man ikke have meget at indvende derimod, naar det ikke, som der ogsaa er fremhævet, vil træde hindrende i Vejen for Barnets Anbringelse paa og Beskæftigelse i Fabrikker. Thi mange af Børnenes Arbejde paa Fabrikken staar i Forbindelse med de derværende voksnes Arbejde, idet nemlig en voksen Arbejder beskæftiger en Maskine samtidig med, at han har Hjælp af flere Børn. Naar da Børnene forlade Arbejdet, er han ikke i Stand til at fortsætte, og Maskinen kommer til at staa stille. Sker det i stor Udstrækning, vil Børnearbejdet efterhaanden blive umuligt og Børnene saaledes miste de Pladser, de have.

Hvad de hygiejniske Forhold angaar, kan det naturligvis ogsaa have sin store Betydning, at der gives bestemte Regler, naar disse ikke gribe for stærkt ind i den private Virksomhed, saaledes at de blive generende for Erhvervslivets Udførelse i dets Almindelighed. Jeg tror ikke, at der i selve Lovforslaget er saa mange Ulemper, at de ikke med lidt god Villie kunde forandres paa en saadan Maade, at de ikke blive alt for generende. Jeg kan i det hele og store slutte mig til den ærede Indleders Udtalelser med Hensyn til det, jeg kunde ønske forandret i de forskellige Paragraffer, men det forekommer mig, at naar vi vare i Stand til at imødekomme de berettigede Krav, som Forældrene kunne